

O planowanych zmianach legislacyjnych oraz wyzwaniach, z którymi będą musiały zmierzyć się Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, rozmawialiśmy z Anną Czerniak, Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu.

Z jakimi wyzwaniami będą musiały zmierzyć się w bieżącym roku Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie (PCPR)?

Anna Czerniak: Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie realizują w zakresie ponad gminnym zadania z pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Specjaliści PCPR codziennie mierzą się z wyzwaniami, wynikającymi ze specyfiki pracy socjalnej i pracy na rzecz osób potrzebujących. Staramy się odpowiadać na potrzeby naszych mieszkańców i wspierać ich w rozwiązywaniu problemów.

W tym roku dużym wyzwaniem dla PCPR-ów, pełniących funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, będzie wdrożenie nowych zadań związanych z nowelizacją ustawy o wspieraniu pieczy zastępczej. Ustawa nakłada na organizatora wprowadzenie czasochłonnych zadań, które relatywnie nie wpływają na świadczoną pracę, a wręcz powielają dotychczas wykonywane zadania.

Stałym wyzwaniem dla PCPR-ów jest poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze. Osób chętnych do sprawowania pieczy nie przybywa, a potrzeby związane z koniecznością zabezpieczenia dzieci w pieczy zastępczej z roku na rok wzrastają. Dotyczy to zabezpieczania małoletnich zarówno w rodzinach zastępczych, jak i w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, w których nie ma wolnych miejsc.

Innym wyzwaniem dla PCPR-ów jak i osób z niepełnosprawnościami starającymi się o dofinansowanie ze środków PFRON jest program - System Obsługi Wsparcia (SOW). Narzucenie procedowania wszystkich wniosków w ramach systemu SOW wiąże się z koniecznością wprowadzania do programu większości wniosków (ponad 90%) przez pracowników PCPR. Zaznaczam, że program jest bardzo czasochłonny, skomplikowany i wieloetapowy. Dla większości osób niepełnosprawnych składanie wniosków elektronicznie jest wręcz niemożliwe ze względu na wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność oraz brak umiejętności posługiwania się komputerem. Program SOW nie służy zatem cyfryzacji osób niepełnosprawnych, nakłada jedynie dodatkowe obowiązki na pracowników PCPR. Jednocześnie system SOW nie jest wystarczający do kompleksowej realizacji zadań, wymaga wspomaganie przez inne programy.

Które z planowanych w najbliższym czasie zmian legislacyjnych budzą w środowisku PCPR największe obawy?

Anna Czerniak: Nasze największe obawy budzi już ogłoszona ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności:

- prowadzenie licznych rejestrów danych związanych z pieczą w systemie teleinformatycznym (w tym przekazywanie, usuwanie oraz udostępnianie z niego danych),
- możliwość ubiegania się przez pełnoletniego wychowanka, który opuścił pieczę, powrotu do dotychczasowej formy pieczy zastępczej (jest to zapis praktycznie nie do zrealizowania przy braku wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych). Powyższe wiąże się również z dodatkowymi obowiązkami nałożonymi na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

oraz trudnością związaną z planowaniem środków finansowych,

- wprowadzenie ograniczeń czasowych organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, który dokonuje wstępnej kwalifikacji na szkolenie (stosunkowo krótki termin na rozpatrzenie wniosku mając na uwadze konieczność oceny spełnienia warunków ustawowych m.in. przeprowadzenia badań psychologicznych, wizyty w środowisku, powołanie zespołu prekwalfikacyjnego, wydającego dokument potwierdzający przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji),
- określony w ustawie termin ważności zaświadczenia kwalifikacyjnego wiąże się z dodatkowymi zadaniami dla pracowników PCPR-ów, którzy obecnie już są przeciążeni obowiązkami.

Ww. zmiany budzą najwięcej kontrowersji. Zaznaczam, że przedstawiciele PCPR-ów zgłaszali wielokrotnie swoje uwagi już na etapie wprowadzania zmian w ustawie - nie zostały one jednak uwzględnione.

Jakie zapisy prawne powinny zostać niezwłocznie wprowadzone lub jakie działania zostać podjęte, aby poprawić system pomocy społecznej w Polsce?

Anna Czerniak: W ocenie PCPR-ów powinna zostać zmieniona Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa powinna jasno określać, że nie ma konieczności wydawania decyzji administracyjnej przy realizacji zadań wynikających z Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określania rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON.

Niezbędny jest dostęp PCPR-ów do systemu Narodowego Funduszu Zdrowia w celu weryfikacji zleceń na wyroby medyczne. Pozwoli to na zmniejszenie biurokracji i ułatwi osobom niepełnosprawnym pozyskanie dokumentów niezbędnych do ubiegania się o dofinansowanie.

Warto również dokonać zmian w zapisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Powinny w niej znaleźć się zapisy analogiczne do ustawy o pomocy społecznej w zakresie dotyczącym uprawnień pracowników socjalnych, specjalistów pracy z rodziną, pedagogów, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, świadczących również pracę socjalną na rzecz rodzin i ich wychowanków.

Czy któryś obszarów usług społecznych wymaga diametralnej przebudowy? Jeśli tak, to który i w jakim zakresie?

Anna Czerniak: Istnieje ogromna potrzeba ścisłej współpracy systemu pomocy społecznej ze służbą zdrowia oraz wzmocnienie liczebne kadry psychiatrów i psychoterapeutów (widoczne wzrastające zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi w ostatnich 3 latach - skutki pandemii, wojny w Ukrainie i kryzysu migracyjnego oraz wzrastającej inflacji). Klienci korzystający ze wsparcia systemu pomocy społecznej, szczególnie dzieci i młodzież coraz częściej doświadczają kryzysów psychicznych. Powinni mieć zapewniony szybki dostęp do pomocy fachowców, działających w zintegrowanych zespołach (np. w licznych Środowiskowych Centrach Zdrowia Psychicznego) współpracujących ściśle z jednostkami pomocy społecznej i szkołami.

Ze względu na narastające problemy w zakresie funkcjonowania psychicznego dzieci i młodzieży, niezmiernie ważne jest poszerzenie kadry specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach. Zapewni to klientom pomocy społecznej (np. dzieciom wychowującym się

O wyzwaniach PCPR w bieżącym roku. Wywiad z Anną Czerniak

Kategoria: Wywiady

Opublikowano: piątek, 13, styczeń 2023 12:16

Joanna Gryboś-Chechelska

Odsłony: 2792

---

w pieczy zastępczej czy w rodzinach biologicznych) możliwość korzystania ze wsparcia psychologów i pedagogów szkolnych, pozostających w kooperacji z pracownikami instytucji pomocy społecznej i ochrony zdrowia.

Kolejnym obszarem wymagającym zmian jest rozwój usług społecznych takich jak usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne wsparcie środowiskowe. Dopóki nie zapewnimy systemowo efektywnego wsparcia w tym zakresie, działania związane z deinstytucjonalizacją domów pomocy społecznej, nie przyniosą zamierzonych celów.